

POSTANOWIENIE

Dnia 24 maja 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Jolanta Frańczak

w sprawie z odwołania R. S.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o rentę z tytułu niezdolności do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 24 maja 2016 r.,
skargi kasacyjnej ubezpieczonego od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 14 maja 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] adwokatowi A. A. kwotę 120 (sto dwadzieścia) złotych powiększoną o obowiązującą stawkę podatku od towarów i usług tytułem kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 14 maja 2015 r. oddalił apelację wnioskodawcy R. S. od wyroku Sądu Okręgowego w O. z dnia 16 września 2014 r. oddalającego odwołanie wnioskodawcy od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 30 października 2013 r. odmawiającej mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy.

W wyrokach sądów *meriti* przyjęto, że wnioskodawca nie spełnia przesłanki określonej w art. 57 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 748 ze zm.) warunkującej przyznanie prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Powołani w sprawie biegli lekarze sądowi uznali, że stopień nasilenia rozpoznanych u wnioskodawcy schorzeń aktualnie nie powoduje niezdolności do pracy. Ustalenie, że wnioskodawca jest osobą zdolną do pracy zostało dokonane także przy uwzględnieniu wyroku Sądu Rejonowego w O. z dnia 22 listopada 2013 r. zaliczającego wnioskodawcę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności od dnia 18 czerwca 2012 r. do dnia 18 czerwca 2014 r. oraz orzeczenia wydanego przez Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 25 czerwca 2014 r. zaliczającego wnioskodawcę do umiarkowanego stopnia niepełnosprawności na dalszy okres, tj. do dnia 30 czerwca 2017 r. W konsekwencji kwestia umiarkowanego stopnia niepełnosprawności nie została pominięta przez Sądy obu instancji przy ocenie stanu zdrowia wnioskodawcy.

Wnioskodawca zaskarżył wyrok Sądu drugiej instancji skargą kasacyjną, domagając się jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania, zasądzenia od organu rentowego na jego rzecz kosztów postępowania kasacyjnego według norm przepisanych oraz przyznania pełnomocnikowi kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym nieopłaconych przez niego w żadnym zakresie.

Skarga kasacyjna została oparta na podstawach:

1) naruszenia przepisów postępowania mających mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: a) art. 286 k.p.c. w związku z art. 232 zadnie drugie, art. 227 k.p.c. i art. 391 § 1 k.p.c. na skutek zaniechania przez Sąd Apelacyjny przeprowadzenia z urzędu czynności dowodowej w postaci dopuszczenia dodatkowej opinii biegłych lekarzy sądowych - w sytuacji, gdy skarżący przedłożył (jeszcze przed Sądem Okręgowym orzeczenie Miejskiego Zespołu do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w O. z dnia 25 czerwca 2014 r. które nie zostało poddane ocenie przez biegłych w postępowaniu pierwszoinstancyjnym, a ponadto - wobec daleko idących wadliwości opinii (podstawowej oraz uzupełniającej) biegłego sądowego z zakresu neurologii;

2) naruszenia przepisów prawa materialnego, a w szczególności art. 57 ust 1 pkt 1 oraz art. 12 ust. 1 i 3 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przez „ich niewłaściwe (przedwczesne) zastosowanie w kierunku nieuznania uprawnień rentowych” skarżącego.

Skarżący podał, że „do okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej należy, jak się wydaje, oczywista jej zasadność, związana z nieprzeprowadzeniem przez sąd orzekający (...) dowodu z opinii biegłego w sposób zgodny z przyjętymi regułami, pozwalający w efekcie na pełne i jednoznaczne wyświetlenie podstawowej kwestii, czy skarżący jest (a jeśli tak, to w jakim stopniu) osobą niezdolną do pracy”.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną organ rentowy wniósł o jej oddalenie oraz o zasądzenie od skarżącego na rzecz organu rentowego kosztów zastępstwa procesowego przed Sądem Najwyższym według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący wskazuje na przesłankę oczywistego uzasadnienia skargi (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.).

Tymczasem wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania nie spełnia warunków właściwych dla przesłanki przedsądu z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., z uwagi na brak wskazania jakiegokolwiek przepisu, którego naruszenie miałoby stać się naruszeniem kwalifikowanego, widocznego na pierwszy rzut oka. Według utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, by Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w jej podstawach lub ich uzasadnieniu pozostałych elementów kreatywnych skargi, ani tym bardziej się ich domyślać (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134). Jeżeli skarżący powołuje się na

oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 3 marca 2012 r., II PK 294/11, LEX nr 1214578). Ponadto z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest oczywiście uzasadniona. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Skarżący powinien więc w wywodzie prawnym wykazać kwalifikowaną postać naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającą na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 14 lipca 2005 r., III CZ 61/05, OSNC 2006 nr 4 poz. 75; z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, LEX nr 198531; z dnia 9 marca 2012 r., I UK 370/11, LEX nr 1215126; z dnia 1 stycznia 2012 r., I PK 104/11, LEX nr 1215774). Ponadto przez oczywistą zasadność skargi kasacyjnej w ujęciu art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. rozumie się sytuację, w której zaskarżone orzeczenie sądu drugiej instancji w sposób ewidentny narusza konkretne przepisy prawa. Oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna natychmiast, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurystycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z brzmieniem przepisów albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Oznacza to, że we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, jak i w jego uzasadnieniu, niezbędne jest powołanie konkretnych przepisów prawa, z którymi wyrok sądu drugiej instancji jest w oczywisty sposób sprzeczny (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 30 listopada 2012 r., I UK 414/12, LEX nr 1675171). Wniesiona skarga w żadnym zakresie wymienionych wyżej warunków nie spełnia.

Wbrew twierdzeniom skarżącego z uzasadnienia zaskarżonego wyroku wynika, że ustalenia faktyczne stanowiące podstawę rozstrzygnięcia zostały

dokonane na podstawie opinii biegłych lekarzy sądowych. Sąd pierwszej instancji biorąc pod uwagę, że skarżący ma orzeczony umiarkowany stopień niepełnosprawności dopuścił dowód z opinii uzupełniającej biegłego lekarza sądowego neurologa w celu odniesienia się do zastrzeżeń skarżącego w tym zakresie. A zatem nie ma podstaw do twierdzenia, że kwestia stopnia niepełnosprawności skarżącego została pominięta w toku procesu.

W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się ponadto, że niepełnosprawność nie jest odpowiednikiem niezdolności do pracy rozumianej jako utrata zdolności do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i braku rokowań co do odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu (art. 12 ust. 1 tej ustawy), gdyż zdefiniowana została jako spowodowana naruszeniem sprawności organizmu niezdolność do wypełniania ról społecznych, która może, ale nie musi, powodować niezdolność do pracy (art. 2 pkt 10 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych; jednolity tekst: Dz.U. z 2011 r. Nr 127, poz. 721 ze zm.). Z tego względu orzeczenie o stopniu niepełnosprawności, nawet znacznym, ani nie jest równoznaczne z orzeczeniem o niezdolności do pracy jako przesłance prawa do renty, ani nie przesądza o istnieniu niezdolności do pracy w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 17 lutego 2009 r., I UK 233/08, LEX nr 736713 i z dnia 14 czerwca 2012 r., I UK 17/12, LEX nr 1229807 oraz powołane w nich orzeczenia).

Niezależnie od tego należy wskazać, że ugruntowane jest w judykaturze stanowisko, że żądanie ponowienia lub uzupełnienia dowodu z opinii biegłych jest bezpodstawne, jeżeli sądy uzyskały od biegłych wiadomości specjalne niezbędne do merytorycznego i prawidłowego orzekania. Sąd nie jest obowiązany do uwzględniania kolejnych wniosków dowodowych strony tak długo, aż udowodni ona korzystną dla siebie tezę i pomija je od momentu dostatecznego wyjaśnienia spornych okoliczności sprawy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 9 stycznia 2012 r., I UK 200/11, LEX nr 1162648; z dnia 20 października 1999 r., II UKN 158/99, OSNAPiUS 2001 nr 2, poz. 51 oraz w wyroku z dnia 19 marca 1997 r., III CKN 211/97, OSNP 1998 nr 1 poz. 24). Jeżeli w odniesieniu do ustaleń faktycznych wymagających specjalistycznej wiedzy Sąd zasięgnął opinii biegłych,

to ewentualne powołanie jeszcze innych biegłych można by uznać za powinność sądu tylko wtedy, gdy pierwotna opinia budzi istotne i nie dające się usunąć wątpliwości, a zainteresowana strona wykazuje nieporadność w zgłaszaniu odpowiednich wniosków dowodowych (tak Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 1998 r., II UKN 396/98, OSNAPiUS 2000 nr 4, poz. 161). Wielokrotnie też Sąd Najwyższy stwierdzał, że potrzeba powołania innego biegłego powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej opinii, gdyż odmienne stanowisko oznaczałoby przyjęcie, że należy przeprowadzić dowód z wszystkich możliwych opinii biegłych, aby upewnić się, czy niektórzy z nich nie byli tego samego zdania, co strona (por. wyroki Sądu Najwyższego z dnia 4 sierpnia 1999 r., I PKN 20/99, OSNAPiUS 2000 nr 22, poz. 807; z dnia 14 maja 1997 r., II UKN 108/97, OSNAPiUS 1998 nr 5, poz. 161; z dnia 18 września 1997 r., II UKN 260/97, OSNAPiUS 1998 nr 13, poz. 408; z dnia 10 grudnia 1997 r., II UKN 391/97, OSNAPiUS 1998 nr 20, poz. 612). Przy czym potrzebą taką nie może być przeświadczenie strony, że dalsze opinie pozwolą na udowodnienie korzystnej dla strony tezy (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 2001 r., II UKN 446/00, OSNP 2003 nr 7, poz. 182). Ponadto wyjaśnienie okoliczności, o których mowa w uzasadnieniu skargi kasacyjnej wymagałoby badania w drodze opinii biegłych, a nadto kolejnej (ponownej) weryfikacji i oceny zebranego w sprawie materiału dowodowego, co usuwa się na ogół i co do zasady spod weryfikacji kasacyjnej (art. 398³ § 3 i art. 398¹³ § 2 k.p.c.).

Mając powyższe na uwadze Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

Orzeczenie o kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu w postępowaniu kasacyjnym zostało oparte na treści art. 108 § 1 k.p.c. w związku z § 19 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie i ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 461 ze zm.).

